

souvislost. Je nespornou skutečností, že žalobce byl na základě provedené obnovy trestního řízení pravoplatně osvobozen, aniž došlo k výkonu trestu. Základem žalobcova nároku je ztráta jeho zaměstnání, ke které však nedošlo podle vlastního přednesu žalobcova na základě jeho odsouzení, nýbrž proto, že on sám služební smlouvu vypověděl a tak ji zrušil o své vlastní újmě. Odsouzení samo tedy nebylo příčinou ztráty zaměstnání žalobcova, nýbrž bylo jen podnětem ke kroku náležitě neuváženému. I pro nárok založený na nespravedlivém odsouzení platí všeobecné zásady o náhradě škody; musí tedy i z něho vyvozovaná škoda býti ve skutečné příčinné souvislosti a nestačí, že vyneseny pravoplatný rozsudek byl odsouzenému podnětem postupu, které znamená sice jeho škodu, které však byl sám strůjcem, když skutečnost prokázala, že škoda mu hrozící by nebyla nastala, kdyby nebylo ukvapeného žalobcova postupu. Právní posouzení stavu věci, jak se stalo prvním soudem, je tedy správné.

Čís. 16583.

I. Vykonavatel poslední vůle má v mezích vytčených předpisem § 816 obč. zák. právní postavení účastníka pozůstalostního řízení (§§ 6, 37 zák. č. 100/1937 Sb. z. a n.) zejména při zjišťování pozůstalostního jmění, jež se děje soupisem pozůstalosti za předpokladu § 92 nesp. pat., a jest oprávněn k návrhům a k opravným prostředkům směřujícím k správnému postupu při soupisu.

II. Jde-li o pozůstalost veřejného společníka veřejné obchodní společnosti, jest podle § 106 nesp. pat. předložiti při zřízení soupisu jeho pozůstalosti účetní uzávěrku o jeho společenském podílu ke dni úmrtí, ať dědic vstoupil do řečené společnosti na místě zůstavitele, či nikoli, ať úmrtím zůstavitele došlo k zrušení společnosti, či zda společnost dále trvá s dědicem. Zůstavitelův podíl na společnosti ke dni jeho úmrtí jest zjistiti tak, jako by bylo došlo v den jeho úmrtí k vystoupení zůstavitele ze společnosti. Pro vyšetření jeho společenského podílu je rozhodující právní poměr mezi zůstavitelem a dosavadními společníky, t. j. především společenská smlouva, a nemá-li ona smlouva v té příčině žádného ustanovení, předpis § 106 nesp. pat.

Ustanovuje-li společenská smlouva, že úmrtím společníka »vypadne«
toliko on resp. jeho pozůstalost ze společnosti a upraví-li se nároky zemřelého společníka shodně s čl. 130, odst. 1 až 3 obch. zák., jest za účelem vypořádání zemřelého společníka předložiti přesnou likvidační bilanci (i když jde pouze o fiktivní realizaci aktiv a pasiv o skutečném stavu majetku společnosti ke dni společníkova úmrtí) podle zásad o kupecké invertuře.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1937, R I 639/37.)

Srov. rozh. 14305, 8712, 4179.

Zůstavitel Gustav L., zemřelý dne 1. srpna 1933, byl veřejným společníkem veřejné obchodní společnosti provozované dosud pod firmou Emanuel L., obchod s chmelem v Ž. V závěti ze dne 24. ledna 1933 ustanovil universální dědičkou svou manželku Emilii L. a dále mimo různé odkazy a přání nařídil, že pozůstalostní jmění, které zbude po smrti dědičky, případně rovnými díly do vlastnictví zákonným dědicům zůstavitelova otce Davida K. a zákonným dědicům rodiny W. Vykonavatelem poslední vůle ustanovil Dr. Rudolfa M. Mimo zůstavitele byl druhým veřejným společníkem Alfred L. Po úmrtí Emanuela L. prohlásila univerzální dědička, že nezamýšlí pokračovati ve společenském poměru se zbývajícím společníkem, předložila likvidační bilanci, týkající se uvedené firmy, v níž byl vypočten zůstavitelův společenský podíl ke dni 1. srpna 1933 (ku dni žalobcova úmrtí) částkou 1,101.730 Kč 83 h, a navrhla, aby bylo upuštěno od přezkoumání předložené bilance znalci oboru účetnictví, ježto ji uznává za správnou. P o z ů s t a l o s t n í s o u d prohlásil usnesením, že bere na vědomí dědičkou předloženou likvidační bilanci jako účetní uzávěrku podle § 106 nsp. pat., že ji bere za základ projednání pozůstalosti a že upouští k návrhu dědičky od přezkumu dotčené bilance znalci obou účetnictví, ježto jí dědička uznává za správnou a byla sepsána účetním odborníkem prof. Josefem K., který je u soudu ustanoveným soudním znalcem oboru účetnictví. R e k u r s n í s o u d k rekursu vykonavatele poslední vůle zrušil napadené usnesení a uložil pozůstalostnímu soudu, aby vyžádal od universální dědičky likvidační bilanci k 1. srpnu 1933 ve smyslu čl. 133 obch. zák. a dal předloženou bilanci, bude-li třeba, hledě na §§ 92 č. 3 a 106, odst. 2, nesp. pat., přezkoumati přísežnými znalci za účasti vykonavatele poslední vůle.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení pozůstalostního soudu, pokud byla bilance vzata na vědomí, jinak nevyhověl dovolacímu rekursu Emilie L.

D ů v o d y:

Ježto dovolací stěžovatelka především vytýká, že vykonavatel poslední vůle nebyl vůbec oprávněn k rekursu proti usnesení pozůstalostního soudu, jímž bylo rozhodnuto o tom, zdali bilance protokolované firmy Emanuel L., předložená pozůstalou vdovou ke dni zůstavitelova úmrtí, vyhovuje podmínkám § 106 nesp. pat. a zdali je nutno, dáti ji přezkoumati přísežnými znalci, jest nejdříve řešiti otázku, zdali vykonavatel poslední vůle jest účastníkem pozůstalostního řízení (§ 6 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.), co se týká soupisu pozůstalosti. Na tu otázku jest odpověděti kladně. Právní postavení vykonavatele poslední vůle je vymezeno ustanovením § 816 zák., podle něhož mu náleží, aby jako zmocněnec zůstavitelova nařízení sám vykonal nebo liknavého dědice k jeich výkonu poháněl. Třebaže je tudíž jeho úkol zákonem podstatně omezen a nepřisluší mu další oprávnění rovnající se postavení dědických účastníků vůbec, musí mu přece v mezích uvedeným ustanovením vytčených býti dána možnost, aby provedl úmysly zůstavitelovy. Vyplývá to zejména

i z ustanovení § 95 nesp. pat., podle něhož jest obeslati k soupisu pozůstalosti též vykonavatele poslední vůle, je-li zřízen (rozh. č. 14305 Sb. n. s.). Tím se zajišťuje postavení účastníkově zejména za tím účelem, aby mohl posouditi, zdali pozůstalé jmění a dluhy byly správně zjištěny, poněvadž to má pro něho význam pro posouzení, zda a pokud ustanovení poslední vůle jsou splněna. Nelze ho tedy vyloučiti z účasti na zjištění pozůstalostního jmění v pozůstalostním řízení, jež se děje soupisem pozůstalosti za předpokladů § 92 nesp. pat., a nevybočují z mezí jeho úkolů zákonem stanovených ani jeho návrhy ani stížnosti, směřující k správnému postupu při soupisu pozůstalosti. Právem vyřídil proto rekursní soud věcně rekurs vykonavatele poslední vůle.

Pozůstalostní soud rozhodl pravoplatně již usnesením ze dne 13. října 1933, č. j. D 383/33-12, že v souzeném případě nutno zříditi soupis pozůstalosti (§ 92 nesp. pat.). Podle § 97 nesp. pat. má inventář obsahovati přesný a úplný seznam veškerého, movitého a nemovitého jmění, v jehož držení byl zůstavitel v době úmrtí, a musí obsahovati také cenu pozůstalého majetku v době úmrtí. Jde-li o pozůstalost společníka společnosti, jest podle § 106 nesp. pat. za tímto účelem předložiti účetní uzávěrku o podílu společníka ke dni úmrtí. Zákon tu nijak nerozeznává, zda dědic vstoupil do společnosti na místo zůstavitele čili nic, a rovněž nezáleží po té stránce na tom, zdali úmrtím společníka (zůstavitele) skutečně došlo ke zrušení společnosti, a zda společnost přes to trvá dále. Podíl zůstavitelův na společnosti ke dni jeho úmrtí je zjistiti tak, jakoby bylo v den úmrtí došlo k jeho vystoupení ze společnosti. Pro vyšetření jeho podílu jest rozhodující právní poměr mezi zůstavitelem a zbylými společníky, tedy předem společenská smlouva a nemá-li v té příčině ustanovení, předpis § 106 nesp. pat. (rozh. č. 10208 Sb. n. s.). V souzeném případě obsahuje společenská smlouva v článku XVII ustanovení, že úmrtím společníka jen on po případě jeho pozůstalost ze společnosti vypadne, a čl. XXIII upravuje nároky společníkovy pro tento případ shodně s čl. 130, odst. 1 až 3, obch. zák. Základní myšlenkou těchto ustanovení je však vypořádání vystouplého společníka se společností. Za tím účelem jest předložiti přesnou likvidační bilanci (— i když jde pouze o domněnku fiktivního realizování veškerých aktiv a pasiv —) o skutečném stavu majetku společnosti ke dni úmrtí podle zásad o kupecké inventuře. Výsledek vypočteného podílu jest pak částkou, na niž měl vystupující nárok na celkovém výsledku společnosti až do okamžiku rozhodujícího pro vypořádání. Ke zřízení této bilance je především povolána podle stavu věci společnost sama, třebaže náklady jejího zřízení postihují pozůstalostní podstatu; není však právní překážky, aby také dědic potřebnou bilanci ve shodě se společností dal zříditi a předložil ji soudu, jak se to prý stalo v souzeném případě. Bilance, předložená universální dědičkou ke dni úmrtí zůstavitelova, odpovídá formálně náležitostem likvidační bilance a také vykonavatel poslední vůle nenamítá, že z ní nelze seznati hodnotu zůstavitelova podílu na společenském jmění, nýbrž vytýká kromě formálního nedostatku podpisu společnosti jen, že není správná a úplná zejména proto, že účet

inventáře a efektů nebyl rozveden («aufgelöst»). Tato námitka směřuje pouze proti hmotné správnosti výsledků bilance; k jejímu přezkoumání netřeba vyžádati si novou bilanci, nýbrž nutno předloženou bilanci dáti přezkoumati přísežnými znalci ve smyslu § 106, odst. 2, nesp. pat., po případě za účasti vykonavatele poslední vůle, jak rekursní soud nařídil.

Za toho stavu věci bylo proto dovolacímu rekursu částečně vyhověti a změnití a změnití usnesení rekursního soudu, pokud nařídil předložení nové bilance, v ten způsob, že bylo obnoveno usnesení prvního soudu, pokud vzal předložení bilance na vědomí, naproti tomu nebylo dovolacímu rekursu v další části vyhověno, ježto příkaz k přezkoumání předložené bilance vzhledem na okolnosti případu je zákonem odůvodněn.

Čís. 16584.

Svěrenské nástupnictví (fideikomisární substituce) předpokládá, že zůstavitel sám ustanovil svěrenského nástupce (substituta) (§ 564 obč. zák.). Jestliže tak zůstavitel neučinil, nýbrž ponechal určení nástupce výroku třetí osoby (dědice), třebaš blíže určil kruh osob, z nichž má býti nástupce vybrán, a stanovil jeho vlastnosti, nedošlo ke zřízení svěrenského nástupnictví.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1937, R I 954/37).

Pozůstalostní soud odevzdací listinou ze dne 19. května 1937 odevzdal pozůstalostní jmění v ceně 2,044.218 Kč 45 h, jež zanechal zůstavitel Josef L., statkář v J., zemřelý dne 2. listopadu 1935, a to podle posledního pořízení ze dne 5. prosince 1934 a dodatku k němu z 2 listopadu 1935 zůstavitelově dceři nezl. Marii L. jako universální dědičce mimo jiné s tím, že a) kdyby dědička nezl. Marie L. zemřela bez potomka, bude dědití jmění jsoucí v době jejího úmrtí v jejím majetku z pozůstalosti po zemřelém Josefu L. (fideicomisum eius quod supererit) Marie L. st. s omezením dle obsahu testamentu zemřelého Josefa L.; b) že kdyby po úmrtí Marie L. ml. bez potomka Marie L. st. již nežila neb dědictví nenabyla, že jest dědicem jmění, které zbude z pozůstalosti Josefa L. v době úmrtí v majetku Marie L. ml., některý z mužských potomků Jaroslava V. nebo Boženy H., kterého dědička určí. R e k u r s n í s o u d na rekurs zůstavitelových dcer Jaroslavy V., Boženy H., zůstavitelova vnuka nezl. Vladimíra H. a Rudolfa V. jako opatrovníka nenarozeného potomstva Jaroslavy V. uložil soudu první stolice, aby dále jednal. D ů v o d y: Poslední vůlí, o niž jde, ustanovil zůstavitel universální dědičku nezletilou dceru Marii L. V téže poslední vůli nařizuje zůstavitel, aby veškerý majetek byl knihovně připsán uvedené dceři Marii L.; kdyby pak ona sama zemřela bez potomka, že bude dědití celý majetek zůstavitelova manželka Marie L., která nesmí majetek ani zciziti, ani zadlužiti, na její vůli bude záležeti, zda se rozhodne sama ke knihovnímu ujednání pozůstalostního majetku, či zda přímo dá připsat celý tento majetek na některého syna své dcery z prvního manželství Boženy aneb Ja-